

Nauczanie zdalne – zalecenia dla rodziców

Czas nauki i pracy zdalnej to czas bardzo wymagający – postawił przed rodzicami nowe wyzwania. Z drugiej strony, stwarza możliwość rozwijania u dzieci umiejętności samodzielnego planowania i organizowania nauki. Wyjdźmy naprzeciw marzeniom wielu rodziców, którzy czas spędzany na wspólnej nauce z dziećmi mogliby zamienić na czas budowania wartościowych i trwałych relacji.

1. Zadbajmy o właściwą organizację nauki w domu

Podstawą wszelkiego uczenia się jest koncentracja uwagi. Bez skupienia się na pewnym wybranym zakresie dostępnych nam informacji nie ma możliwości ich zapamiętania. W skupieniu uwagi na istotnych treściach może być pomocna właściwa organizacja przestrzeni i czasu nauki.

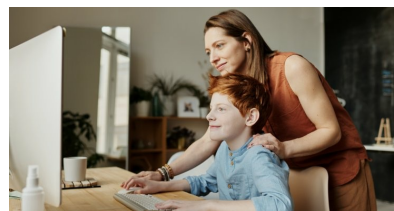
Dom stanowił do tej pory głównie miejsce spędzenia czasu z bliskimi oraz odpoczynku. Dziś musi dodatkowo pełnić funkcję klasy lekcyjnej czy wykładowej. Zorganizujmy więc w nim odpowiednie miejsce do nauki. Najbardziej optymalne byłoby pomieszczenie inne niż to, w którym dziecko się bawi czy śpi. Jeśli warunki mieszkaniowe na to nie pozwalają, wyodrębnijmy osobne strefy do nauki i innych aktywności. Ucząc się w domu, łatwo ulec pokusie, by w ogóle nie wstawać z łóżka i cały dzień spędzać w piżamie. Mimo to warto zachęcać dzieci, by w dni powszednie weszły w rutynę porannego wstawania, ubrania się jak do szkoły i rozpoczynania nauki w wyznaczonym do tego miejscu i czasie.

Miejsce do nauki w domu powinno mieć jak najmniej bodźców odwracających uwagę. Biurko nie powinno być skierowane w stronę okna, a na ścianie przed oczyma dziecka lepiej nic nie wieszać. Na stole do nauki powinny się znajdować jedynie przedmioty niezbędne do nauki.

Czas uczenia się także powinien być odpowiednio zorganizowany i dobrze by było, aby każdy dzień nauki przebiegał według podobnego schematu. Poprośmy nauczycieli, by z wyprzedzeniem informowali uczniów o tygodniowym planie zajęć, lekcjach online, innych zadaniach zdalnych i do samodzielnego wykonania. Pomocne może być także wysyłanie zadań zawsze w wyznaczonym i podanym czasie, tak by łatwiej można było planować w perspektywie kilku dni, co i kiedy dzieci mają zrobić.

2. Rozwijajmy samodzielność w uczeniu się

Nauczanie zdalne otwiera przed nami możliwość rozwijania u dzieci umiejętności samodzielnego planowania i organizowania własnej nauki. Im młodsze dzieci, tym oczywiście będą w tym procesie wymagały większego wsparcia osób dorosłych. Nawet najmłodszym zostawmy jednak przestrzeń do samodzielnego mierzenia się z zadaniami i pomagajmy dopiero wtedy, gdy dziecko o to poprosi.

▲ Nauczanie zdalne otwiera przed nami możliwość rozwijania u dzieci umiejętności samodzielnego planowania i organizowania własnej nauki. fot. Julia M Camemron, Pexels

Organizujemy warsztaty z zarządzania czasem i planowania procesu uczenia się. Wdrażamy dzieci do korzystania z kalendarzy, planerów, aplikacji do planowania, różnorodnych narzędzi ułatwiających organizowanie nauki. Razem możemy też poszukać, które rozwiązania technologiczne mogą się okazać szczególnie przydatne.

Pokażmy dzieciom, jak każdego dnia, po przejrzaniu otrzymanych zadań do wykonania i uwzględniając ustalone lekcje zdalne, tworzyć własny terminarz. Pomóżmy układać hierarchię wagi aktywności tak, by dzieci zaczynały pracę od tego, co konieczne, choć nie zawsze przyjemne, i przechodziły do tego, co sprawia im większą radość, ale być może jest mniej istotne. Ważne jest też, by uczenie się było przeplatane chwilami na odpoczynek, a czas nauki zawierał przerwy pomiędzy poszczególnymi aktywnościami. Na początku dnia mogą być one krótsze, później – dłuższe. Podpowiadajmy także, w jaki sposób spędzać przerwę, zmieniając rodzaj dotychczas wykonywanej aktywności – tak, by po czasie skupienia przed komputerem oderwać wzrok od ekranu, odłożyć na chwilę na bok książkę i zeszyt, trochę się poruszać. Mała przyjemność w przerwie może być także rodzajem nagrody za czas skupienia i motywacją do dalszej pracy.

3. Z ostrożnością włączajmy rodzeństwo do pomocy w zdalnym nauczaniu

Zdalne nauczanie zaskoczyło i postawiło przed nowymi wyzwaniami wszystkich: nie tylko nauczycieli i uczniów, lecz także rodziców. Ci ostatni muszą teraz łączyć pracę zawodową, nierzadko także wykonywaną zdalnie, ze zdecydowanie większym niż dotychczas zaangażowaniem w edukację swoich dzieci. W podobnej sytuacji są nauczyciele, którzy sami mają dzieci w wieku szkolnym, więc w czasie prowadzonych przez siebie lekcji online są zmuszeni nadzorować zdalną naukę własnych pociech. Może się więc pojawić pokusa zaangażowania starszego rodzeństwa w pomoc przy nauce młodszego. Takie rozwiązanie ma wiele dobrych stron, ale należy do niego podchodzić z ostrożnością.

Najlepiej uczymy się, a szczególnie utrwalamy wiedzę, ucząc innych. Nauczanie innych pozwala także spojrzeć z innej perspektywy na to, co sami umiemy. Pomoc w nauce młodszemu bratu lub młodszej siostrze jest także okazją do rozwijania relacji, zacieśniania więzi między rodzeństwem i uczenia się odpowiedzialności za drugiego człowieka.

Trzeba jednak pamiętać, że odpowiedzialność za kształcenie spoczywa na szkole i rodzicach, a rodzeństwo nie ma obowiązku partycypować w tym procesie. Warto więc do takiej pomocy zachęcać, prosić o nią, ale nie można jej wymagać. Pamiętajmy, że starsze rodzeństwo samo ma dużo nauki, zwykle więcej niż młodsze, a także wiele innych obowiązków. Szczególnie ważna jest w tym kontekście wzajemność: jeśli młodsze rodzeństwo będzie mogło się odwdzięczyć pomocą starszemu, choćby poprzez odciążenie w innych obowiązkach domowych, to nie zostanie zachwiane poczucie sprawiedliwości. Rozwiązaniem, które dobrze wpływa na motywację do nauki rodzeństwa, jest równoległa praca dzieci. Starsze rodzeństwo może wówczas dostrzec, że młodsze także ma wiele obowiązków związanych z nauką i niekoniecznie sobie z nimi radzi, w efekcie może więc samo zaoferować pomoc. A poprzez możliwość odwdzięczenia się młodsze poczuje się jak starszy brat lub starsza siostra.

Dr hab. Przemysław Bąbel

Jest psychologiem, profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pełni na tym uniwersytecie funkcję przewodniczącego Rady Dyscypliny Psychologia, zastępcy dyrektora Instytutu Psychologii oraz kierownika Zespołu Badania Bólu. Prowadzi badania nad bólem, efektem placebo oraz pamięcią. Zajmuje się także zastosowaniem w edukacji analizy zachowania i psychologii pamięci. Jest autorem i współautorem przeszło 80 publikacji naukowych, w tym 8 książek, oraz ponad 100 publikacji popularnonaukowych. Za swoją działalność na rzecz popularyzacji nauki otrzymał w 2008 r. Nagrodę Prezesa PAN „Złoty Umysł – Mistrz Popularyzacji Wiedzy”. W 2018 r. został laureatem Nagrody Prezesa Rady Ministrów za wysoko ocenione osiągnięcia będące podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego, a w 2019 r. został wybrany członkiem Association for Psychological Science w uznaniu wybitnego wkładu w badania psychologiczne.

Mgr Agnieszka Baran

Jest psychologiem i pedagogiem. Jako psycholog i koordynator projektów międzynarodowych pracuje w KOSTCE Publicznym Liceum Ogólnokształcącym Jezuitów, a także w Fundacji Addenda zajmującej się edukacją osób dorosłych. Jej zainteresowania naukowo-badawcze koncentrują się wokół problematyki pamięci i możliwości jej wspomagania. Ma ponad dziesięcioletnie doświadczenie w prowadzeniu treningów pamięci dla młodzieży, dorosłych i seniorów. Jest współautorką książki *Trening pamięci. Projektowanie, realizacja, techniki i ćwiczenia* (Difin, 2011).